

Eesti Keskkonnaühenduste Koja avalik pöördumine Tartu linnavolikogu liikmetele

16. jaanuar 2007

Lugupeetud Tartu linnavolikogu liige,

18. jaanuari linnavolikogu istungil tuleb arutlusele loa andmine riigihanke "Laija tänava jalakäijate silla demontaaž ja Vabaduse autosilla ehitamine" pakkumise edukaks tunnistamiseks ja hankelepingu sõlmimiseks. Peame vajalikuks, et volikogu liikmed oleksid asja üle arutlemiseks ja otsuste tegemiseks teadlikud järgmisest olulistest asjaoludest:

1. Veel ühe autosilla rajamine Tartu kesklinna soodustab autokasutamist linnas, ka lühikeste vahemaade läbimiseks.

Autoga liiklemise hõlbustamine kesklinnas uute liikumisvõimaluste loomisega, kui seda ei tasakaalustata kergliikluse ja ühistranspordi konkurentsivõime tõstmisega, viib paratamatult autoliikluse intensiivistumiseni nii kesklinnas kui ka linnas tervikuna. Seda tõsiasi kinnitab Vabaduse autosilla rajamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise täiendatud aruande¹ punkt 4.10. *On tõestatud (Litman, 2005), et liiklusseisakute likvideerimisel liikluskorralduslike võimaluste parandamisega (nt täiendava liiklussõlme loomine) on üldjuhul ainult lühiajaline mõju. Viimane on tingitud asjaolust, et paranenud liiklusolukorrad tänavatel kutsuvad autodega liiklema ka neid inimesi, kes varem autoga sõitmist vältisid just tänu liiklusseisakutele. Põhimõtteliselt võib uute liiklejate lisandumine viia taaskord uute liiklusseisakute tekkimiseni.*

On tõsi, et lühiajaliselt leevendaks Vabaduse autosild Riia Turu ristmiku liikluskoormust, aga selle hind on pikas perspektiivis Tartu kesklinna liikluskoormuse kiirem kasv ning ühistranspordi ja kergliikluse välja tõrjumine. Oleme veendunud, et linnal on kohustus transpordi infrastruktuuri planeerimisel lähtuda transpordi pikaajalistest mõjudest ja Tartu strateegilistest eesmärkidest, mis ütlevad selgelt, et kesklinna liikluskoormust tuleks piirata ja ühistranspordi ja kergliikluse osakaalu linnaliikluses tõsta (arengustrateegia „Tartu 2030“). Vabaduse autosilla projekt ei ole praegusel kujul kooskõlas nende eesmärkidega.

2. 166 miljoni krooni kulutamise otstarbekuse hindamiseks ei ole läbi viidud nõuetekohast tasuvusuuringut.

Tasuvusuuring suuremahulise linna poolt finantseeritud projekti puhul on elementaarne eeldus läbipaistvaks ja demokraatlikuks linnajuhtimiseks. Maksumaksjatel on täielik õigus nõuda, et suuremahuliste ja pikaajaliste projektide puhul oleks nende raha kulutamine majanduslikult põhjendatud. Kui ükski erainvestor ei paneks oma raha mängu analüüsimate investeringu majanduslikku tasuvust, siis miks peaksid Tartu maksumaksjad seda tegema, eriti veel olukorras, kus raha on vähe ja selle võimalikult efektiivne kasutamine on seega äärmiselt oluline?

Ka eesti linnatänavate standard (EVS 843:2003) ütleb selgelt, et tulemuslikkuse analüüs on sellise projekti puhul vajalik. Tuletame meelde, et standardi nõuded ei ole väljamõeldud selleks, et kedagi kiusata või linnade arengut takistada, vaid vastupidi selleks, et tagada tasakaalustatud ja läbimõeldud otsuste sünd.

Suureks küsimärgiks mitte ainult meile, vaid kõigile silla potentsiaalsetele finantseerijatele (Tartu maksumaksjatele) on kindlasti ka see, et kuidas on võimalik, et silla rajamise hinna mitmekordistumine paari aastaga 166 miljoni kroonini ei ole linnavalitsuse arvates selle tasuvust

¹ OÜ Alkranel, Tartu 2005-2006, <http://www.tartu.ee/data/Vabaduse%20sillaKMH-taiendatud0.pdf> , lk. 77

mõjutanud.

3. Olulisim kesklinna liiklust mõjutav otsus jääb välja linna transpordi arengukavast.

Tartu linnavalitsus kavatseb 2007. aasta jooksul koostada linna transpordi arengukava. Transpordi arengukava käsitleb kõiki transpordiliike integreeritult – autoliiklust, ühistransporti, jalgsikäimist ja jalgrattaliiklust – ning peab määrama lähiaastateks tegevuste ja investeeringute prioriteetid, mis viivad Tartut lähemale kokkulepitud pikaajalistele strateegilistele eesmärkidele linnatranspordi korralduses. Hetkel on reaalne oht, et mitmeaastase kalli sillaehituse projektiga alustatakse vähem kui aasta enne seda, kui valmib arengukava, millest peaks selguma Vabaduse autosilla prioriteetsus Tartu linna jaoks.

Palume Teil kui linnakodanike esindajal kaaluda, kas Teil ja Teie valijatel on täna piisavalt informatsiooni Vabaduse autosilla ehitamise otsuse langetamiseks? Kas võite olla kindlad, et olukorras, kus kõikide vajalike transpordi projektide ja tegevuste jaoks linnaelarves raha ei jätku, on 166 miljoni krooni investeerimine just sellesse transpordiprojekti põhjendatud?

Meie seisukohaks on, et teadlikult linnaliiklust parandavat, linnakodanike huve arvestavat, majanduslikult põhjendatud ning läbipaistvat otsust selles küsimuses ei ole võimalik langetada seni kuni ei ole valminud Tartu linna transpordi arengukava ning ei ole läbi viidud Vabaduse autosilla nõuetekohane tulemuslikkuse (tasuvuse) analüüs.

Eesti Keskkonnaühenduste Koja (EKO) liikmete nimel

Veronica Irmann
Koordinaator
Eesti Keskkonnaühenduste Koda (EKO)
www.eko.org.ee

Ilmar Part
Telefon: 503 0915
E-mail: ilmarpart@hot.ee